

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

833

Vragen van het lid **Merkies** (SP) aan de Staatssecretaris en Minister van Financiën over *het bericht «Nederland blokkeerde belastingherzieningen»* (ingezonden 17 november 2015).

Antwoord van Staatssecretaris **Wiebes** (Financiën) (ontvangen 9 december 2015).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het bericht «Nederland blokkeerde belastingherzieningen»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Klopt het dat Nederland, samen met België en Luxemburg, in de EU systematisch de discussie over belastingvoordelen voor bedrijven heeft geblokkeerd, mede onder uw voorzitterschap? Gebeurde dit inderdaad vooral in de ambtelijke stuurgroep die belastingregelingen in de EU bespreekt, of ook in andere formaties? Heeft u op enig moment geprobeerd te voorkomen dat de innovatiebox op de agenda kwam?

Antwoord 2

Nee. De zogeheten Gedragscodegroep (Code of Conduct for business taxation)² kent een vaste voorzitter. De eerste voorzitter was de Britse Dawn Primarolo. Thans is de Oostenrijker Wolfgang Nolz voorzitter van de Gedragscodegroep. Nederland is nooit voorzitter van de Gedragscodegroep geweest. De Gedragscodegroep rapporteert aan de Ecofinraad. Nederland heeft de Ecofinraad voor het laatst in 2004 voorgezeten. Belastingzaken worden in beginsel in de Ecofinraad en niet in de Eurogroep besproken.

¹ Trouw (9 november 2015): «Nederland blokkeerde belastingherzieningen»

² De Gedragscode is vastgesteld bij conclusies van de Raad van 1 december 1997 inzake het belastingbeleid (PbEG 1998, C2/1).

Vraag 3

Op welk moment is de discussie over innovatie-/patentboxen verplaatst naar de OESO?³

Antwoord 3

Zowel bij de Gedragscodegroep als in het OESO Forum on Harmful Tax Practices (OESO FHTP) is een discussie gevoerd over criteria waaraan preferentiële regimes moeten voldoen, over de vraag hoe deze criteria nader geconcretiseerd kunnen worden bij de beoordeling van zogenoemde innovatie- of patentregimes en uiteindelijk over de vraag welke regimes niet aan die criteria voldoen. Aanvankelijk verliep deze discussie parallel. Binnen het OESO FHTP is het Brits-Duitse compromis met betrekking tot innovatieregimes (de modified nexus approach) eind 2014 de basis voor verdere discussie geworden. Hierop volgend is het Brits-Duitse compromis ook omarmd door de Gedragscodegroep.⁴

Vraag 4

Kunt u bevestigen dat multinationals via patentboxen hun belastingafdracht hebben kunnen verminderen met 80%? Geldt dat voor multinationals in alle landen?

Antwoord 4

De innovatiebox grijpt niet aan bij de belastingafdracht, maar bij de belastinggrondslag. Op grond van de innovatiebox kunnen multinationals hun internationale belastinggrondslag niet met 80% verminderen. Voor de Nederlandse innovatiebox komt alleen winst in aanmerking die toerekenbaar is aan innovatieve activiteiten in Nederland. De winst die behaald wordt met andere activiteiten, zoals marketing, productie en distributie, of die niet toerekenbaar is aan activiteiten in Nederland, komt niet voor de innovatiebox in aanmerking. In de praktijk zal de belastbare winst van een multinational daarom nooit met 80% worden verminderd.

Vraag 5 en 6

Waarom was er weerstand van de zijde van Nederland om de box aan te passen, ondanks het feit dat onder andere Duitsland en Frankrijk het model als «zeer controversieel» bestempelden en het door de Europese Commissie «potentieel schadelijk» werd genoemd?⁵
Klopt het dat u een politiek voorbehoud heeft geplaatst bij een compromisvoorstel van Duitsland en het VK, dat steun had van de Oeso? Wat hield dit voorstel in? Wat waren voor u de redenen om dit voorstel te blokkeren? Zijn er ook andere landen die een politiek voorbehoud hebben geplaatst bij het voorstel?⁶

Antwoord 5 en 6

Binnen de Gedragscodegroep werkt Nederland actief mee aan de beoordeling van potentieel schadelijke belastingregimes van de EU-lidstaten en aan de andere activiteiten van de Gedragscodegroep. Over de werkzaamheden van de Gedragscodegroep wordt ieder half jaar aan de Ecofinraad gerapporteerd. Deze rapportages worden vrijwel in zijn geheel gepubliceerd op de website van de Raad.

Er is in de Gedragscodegroep een aantal keren gesproken over patent- en innovatieboxen binnen de EU. In 2007 is de Nederlandse octrooiwet besproken. De Gedragscodegroep heeft toen op basis van een beschrijving van de octrooiwet besloten dat er geen aanleiding was om de octrooiwet te onderwerpen aan een nader onderzoek. Dit is ook door middel van een brief aan de Kamer medegedeeld.⁷

Enkele jaren later, in 2012 en 2013, is in de Gedragscodegroep gesproken over richtsnoeren voor het beoordelen van patent- en innovatieboxen. Nederland heeft toen, samen met Luxemburg en België, onder meer

³ Trouw (9 november 2015): «Nederland blokkeerde belastingherzieningen»

⁴ Verslag van de Gedragscodegroep aan de Ecofinraad, 11 december 2014, document 16553/1/14.

⁵ <http://www.spiegel.de/wirtschaft/soziales/luxleaks-luxemburg-und-niederlande-blockierten-steuergesetze-a-1061459.html>

⁶ Trouw (9 november 2015): «Nederland blokkeerde belastingherzieningen»

⁷ Kamerstukken II 2007/08, 30 572, nr. 27.

benadrukt dat eerder goedgekeurde patentboxen niet opnieuw beoordeeld zouden hoeven te worden. De redactie van Der Spiegel heeft dit kennelijk geïnterpreteerd als het frustreren van een onderzoek naar patentboxen door Nederland. Nederland is van mening dat in zijn algemeenheid het openbreken van afspraken over eerder goedgekeurde belastingregimes, de rechtszekerheid van belastingplichtigen niet ten goede komt. Belastingplichtigen zouden immers een gerechtvaardigd vertrouwen moeten kunnen ontleen aan een eerder goedgekeurd belastingregime. Ditzelfde geldt voor belastingregimes waarvan de Gedragscodegroep heeft besloten dat een onderzoek niet nodig is, in casu de Nederlandse octrooibox.

Nederland is uiteindelijk in 2014 akkoord gegaan met een herbeoordeling van de Nederlandse octrooibox, die inmiddels was omgevormd tot innovatiebox, en heeft daarbij gepleit om alle patentboxen binnen de EU te beoordelen, ook de patentboxen die in het verleden al eens door de Gedragscodegroep beoordeeld waren. Alleen op deze wijze kon een gelijk speelveld binnen de EU worden gewaarborgd. De Gedragscodegroep heeft hiertoe tijdens de Ecofinraad van 20 juni 2014 besloten. Daarbij is aangegeven dat rekening moest worden gehouden met de ontwikkelingen in de OESO.

Binnen de OESO werd inmiddels gesproken over de zogenoemde modified nexus approach op basis van een voorstel van Duitsland en het Verenigd Koninkrijk. De modified nexus approach geeft invulling aan de substance-eisen (eisen aan daadwerkelijke economische activiteit of substantiële economische aanwezigheid) waaraan patentboxen moeten voldoen. Op grond van de modified nexus approach wordt substance bepaald aan de hand van het deel van de uitgaven die een belastingplichtige doet voor zelf-uitgevoerd onderzoek en onderzoek dat wordt uitbesteed aan derden. In de discussie heeft Nederland zich hard gemaakt voor een regeling waarbij het midden- en kleinbedrijf (mkb) en andere bedrijven die geen gebruik maken van patenten, maar wel innoveren, gebruik zouden kunnen blijven maken van patentboxen. Dit was en is voor Nederland een belangrijk punt, zowel binnen de OESO als binnen de EU. Binnen de EU is hierover een discussie gevoerd in aanloop naar en op de Ecofinraad van december 2014. De Kamer is hier toen ook over ingelicht.⁸ Nederland heeft over de Nederlandse inzet een verklaring laten opnemen in de notulen van de Ecofinraad van 9 december 2014.⁹

Er is vervolgens binnen de OESO overeenstemming bereikt over de modified nexus approach en welke bedrijven er van patent- en innovatieboxen gebruik kunnen maken. De OESO-uitkomsten doen recht aan de Nederlandse wens de regeling toegankelijk te houden voor het mkb en andere zeer innovatieve sectoren, zoals ICT/software en plantveredelaars. Voor het mkb is een regeling gekomen, waardoor het mkb gebruik kan blijven maken van de innovatiebox, ook als er geen patent wordt gebruikt. De inzet van Nederland was dus niet bedoeld om de aanpak van belastingontwijking tegen te werken, maar om consensus te bereiken over redelijke voorwaarden voor innovatieboxen. Het kabinet hecht grote waarde aan innovatie en zet zich dan ook actief in om innovatie toegankelijk te houden voor zowel het mkb als het grootbedrijf.

De landen moeten de modified nexus approach nu in de nationale wetgeving implementeren en zij moeten daar in 2015 een begin mee maken. Het kabinet gaat graag met de Kamer in gesprek over de uitwerking hiervan. Vervolgens zal de Gedragscodegroep, overeenkomstig de afspraak die de lidstaten daarover hebben gemaakt, de patent- en innovatieboxen binnen de EU toetsen aan de Gedragscode en bekijken of deze in lijn zijn met de modified nexus approach.

Vraag 7

Kunt u het bericht bevestigen dat Luxemburg en Nederland in 2010 de uitwisseling van tax rulings van grote bedrijven verhinderd hebben? Zo ja, wat was daarvan de reden?¹⁰

⁸ Kamerstukken II 2014/15, 25 087, nr. 80, en, in reactie op schriftelijke vragen naar aanleiding van het AO Ecofin op 3 december 2014, Kamerstukken II 2014/15, 21 501-07, nr. 1213.

⁹ Bijlage bij de brief aan de Tweede Kamer met het verslag van de Eurogroep en Ecofinraad van 8 en 9 december 2014, Kamerstukken II 2014/15, 21 501-07, nr. 1214.

¹⁰ <http://www.spiegel.de/wirtschaft/soziales/luxleaks-luxemburg-und-niederlande-blockiert-steuergesetze-a-1061459.html>

Antwoord 7

Nederland heeft in 2010 niet de uitwisseling van tax rulings verhinderd, maar slechts een studievoorbehoud gemaakt bij de totstandkoming van richtsnoeren in de Gedragscodegroep. Echter, dit studievoorbehoud kon enkele maanden later worden ingetrokken, waarna de richtsnoeren inzake de uitwisseling van rulings door de Gedragscodegroep unaniem zijn aangenomen.

In 2010 heeft de Gedragscodegroep zich beziggehouden met het opstellen van richtsnoeren voor de uitwisseling van informatie over rulings. De Richtlijn betreffende wederzijdse bijstand van de bevoegde autoriteiten van de lidstaten op het gebied van de directe belastingen en de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen (WIB) voorzagen destijds al in spontane informatie-uitwisseling. Nederland heeft aanvankelijk een voorbehoud op de richtsnoeren gemaakt om de verhouding tussen de richtsnoeren van de Gedragscodegroep en de richtlijn en de eigen nationale bepalingen van de WIB te kunnen bestuderen, omdat Nederland zorgen had over de verenigbaarheid van deze. Het Nederlandse voorbehoud is vastgelegd in het verslag van de Gedragscodegroep aan de Ecofinraad van juli 2010.¹¹ Na bestudering en nadat een verwijzing naar de richtlijn in de richtsnoeren is opgenomen, is Nederland tot de conclusie gekomen dat de richtsnoeren en de richtlijn en de eigen nationale bepalingen met elkaar te verenigen waren. Daarop kon Nederland zijn voorbehoud intrekken. Vervolgens zijn de richtsnoeren vastgesteld. Deze zijn neergelegd in de halfjaarlijkse rapportage van de Gedragscodegroep aan de Ecofinraad van december 2010.¹²

¹¹ Verslag van de Gedragscodegroep aan de Ecofinraad, 25 mei 2010, document 10033/10.

¹² Verslag van de Gedragscodegroep aan de Ecofinraad, 22 november 2010, document 16766/10.